Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok VII Wilno, dn. 10 i 25 listopada 1933 r. Nr. 21—22

WIADOMOŚCI
ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

PRENUMERATA:

Rocznie 15 zł.
Półrocznie 8 zł.
Nr. pojed. 80 gr.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Wilno, zaułek Bernardyński 6 m. 1
Konto P. K. O. № 80.883 lub 81.418
Chrześcijański Bank Spółdzielczy
na Antokolu w Wilnie.

OGŁOSZENIA:
1/1 strona 48 zł.
1/2 strony 24 zł.
1/4 strony 12 zł.
1/8 strony 8 zł.

Agnoscite quod agitis: imitamini quod tractatis. *Pont. Rom.*

TREŚĆ ZESZYTU.

Rok VII Wilno, dn. 10 i 25 listopada 1933 r. Nr. 21—22

WIADOMOŚCI
ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

PRENUMERATA:	REDAKCJA I ADMINISTRACJA:	OGŁOSZENIA:
Rocznie 15 zł.	Wilno, zaułek Bernardyński 6 m. 1	1/1 strona 48 zł.
Półrocznie 8 zł.	Konto P. K. O. № 80.883 lub 81.418	1/2 strony 24 zł.
Nr. pojed. 80 gr.	Chrześcijański Bank Spółdzielczy	1/4 strony 12 zł.
	na Antokolu w Wilnie.	1/8 strony 8 zł.

Agnoscite quod agitis: imitamini quod tractatis. *Pont. Rom.*

DZIAŁ URZĘDOWY.

ZARZĄDZENIA STOLICY APOSTOLSKIEJ.

Dekret św. Penitencjarji Apostolskiej o nowych odpustach, nadanych biorącym udział w czterdziestogodzinnem nabożeństwie.

Nie da się wyrazić słowami, jak liczne i wielkie dary niebieskie spłynęły na cały lud chrześcijański z tak wzniosłego wyrazu kultu Bożego — szczęśliwie zaprowadzonej na początku XVI wieku publicznej adoracji w sposób niezwykle pobożny Najświętszej Eucharystji, na wyniosłym tronie przez trzy dni w przeciągu XL prawie godzin wystawionej. I nie dziw; nie można bowiem wątpić, że tak blizko przystępujący do źródeł Zbawiciela obficie czerpać będą z nich zbawienne wody.

Głęboko się nad tem zastanawiając, Jego Świątobliwość Ojciec św., z Bożej Opatrzności Papież Pius XI, tak wybitnie zasłużony w sprawie kultu Przenajdostojniejszego Sakramentu Bożej miłości (jak pięknie świadczą o tem licznie ogłoszone w tym celu zarządzenia) oraz zapalony niezwykle silnem pragnieniem, by to nabożeństwo XL-godzinne przedewszystkiem skierowane zostało do wynagradzania, o ile możności, krzywd temu Czcigodnemu Sakramentowi przez zepsutych ludzi, postanowił zwiększyć i rozszerzyć odpusty, przywiązane przez swoich poprzedników do tej wielce pobożnej praktyki; i to nietylko do wystawienia XL-godzinnego we właściwem znaczeniu według zasad Klementyńskiej w tej sprawie wydanej Instrukcji, lecz

także i do wystawienia, które się nazywa *ad instar*, według przepisów dekretu św. Kongregacji św. Oficjum *Augetur* z dnia 22 stycznia 1914 r.

Zwiększając odpusty, Jego Świątobliwość to przedewszystkiem miał na względzie, by wzrosła liczba odwiedzających, którzyby, pomnąc na tak wielką miłość, Najświętszemu Sercu Jezusowemu, zranionemu niezliczonemi grzechami, przynosili tak pożądaną pociechę i usiłowali składać dowody godnego zadośćczynienia.

W wykonaniu więc tego swego zamiaru tenże Ojciec św. na audjencji, niżej podpisanemu Kardynałowi Penitencjarjuszowi Wielkiemu dnia 16 czerwca roku bieżącego udzielonej, potwierdziwszy wszystkie i poszczególne w tej mierze nadania z odpowiedniemi przepisami, zastosowaniami i wyjaśnieniami, nie będącemi z tym Dekretem w sprzeczności, udzielone dawniej odpusty raczył rozszerzyć i powiększyć tak, aby ci, którzy po spowiedzi i zasileni Komunją św., w przyszłości Boską Eucharystję do publicznej adoracji na sposób, jak wyżej, czy we właściwej formie XL-godzinnego nabożeństwa, czy też w tak zwanej *ad instar*, uroczyście wystawioną, nawiedzać będą według normy Breve Ap. *Litteris Nostris,* to znaczy odmawiając pięć *Ojcze, Zdrowaś* i *Chwała* z dodaniem jednego *Ojcze, Zdrowaś* i *Chwała* na intencję Najwyższego Kapłana, mogli otrzymać *odpust zupełny* raz na dzień każdego dnia wystawienia; ci zaś którzy przynajmniej ze skruchą serca tego nawiedzenia dokonają *odpust cząstkowy pięćdziesięciu lat* każdorazowo mogli pozyskać w czasie trwania wystawienia. Powyższe ma znaczenie wieczyste bez ogłoszenia Brewe i bez względu na jakiekolwiekbądź przeciwne zarządzenia.

Dan w Rzymie, z pałacu św. Penitencjarji, dnia 24 lipca 1933 roku.

(M. P.)

W. Kard. Lauri, *Penit. Wielki.*
J. Teodori, *Sekretarz.*

(*Acta Ap. Sedis,* t. 25, str. 381).

Wyjaśnienie Św. Penitencjarji Ap. (Sekcja odpustowa) w sprawie klauzul: „visitandi ecclesiam vel oratorium“ i „precandi ad mentem Summi Pontificis“.

Wskutek dyskusji i różnicy zdań pomiędzy uczonymi co do znaczenia i mocy klauzul: „nawiedzenie kościoła lub kaplicy publicznej albo (dla prawnie korzystających) półpublicznej“ i „modlitwa na intencję Ojca św.“, które często się dodają do

nadań odpustowych, Ojciec św., z Bożej Opatrzności Papież Pius XI, na prośbę niżej podpisanego Kardynała Penitencjarjusza Wielkiego, na audjencjach, dnia 16 czerwca i dnia 8 lipca r. b. temuż udzielonych, dla usunięcia na przyszłość wszelkiej wątpliwości i trudności, łaskawie wyjaśnić raczył, iż przez nawiedzenie kościoła albo (jak wyżej) kaplicy rozumie się „przyjście do tego lub do tej przynajmniej z intencją ogólną czyli domyślną uczczenia Boga w samym sobie lub w Jego świętych przez jakąkolwiek modlitwę i to modlitwę przepisaną, jeżeli jaka była nałożona przez udzielającego odpustu, albo jakąkolwiekbądź czy to ustną czy też myślną według każdego pobożności i ofiary"; klauzuli zaś „modlitwy na intencję Ojca św." całkiem czyni się zadość, dodając do innych uczynków przepisanych odmówienie na tę intencję jednego *Ojcze, Zdrowaś* i *Chwała*, z pozostawieniem każdemu wiernemu swobody, według kan. 934 § 1, odmówienia jakiejkolwiekbądź innej modlitwy stosownie do przywiązania i oddania się względem Papieża Rzymskiego.

Dan w Rzymie z św. Penitencjarji Apostolskiej, dnia 20 września 1933 r.

(M. P.)

W. Kard. Lauri, *Penit. Wielki.*
J. Teodori, *Sekretarz*.

(*Acta Ap. Sedis*, t. 25, str. 446).

ZARZĄDZENIA ORDYNARJATU ARCYBISKUPIEGO.

W sprawie wydobywania dokumentów od władz sowieckich.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA.
Wilno, dn. 12. X. 1933 r.

W tym przedmiocie na podstawie komunikatu, ogłoszonego w *Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości* N. 11, str. 171, Kurja podaje następujące wyjaśnienia:

1) Podania o wydanie dokumentu dla celów prywatnych winny być przesyłane listem poleconym bezpośrednio do właściwego Konsulatu R. P. w Z. S. R. R. — Tytułem zaliczki na koszty petent winien oddzielnym listem wartościowym przesłać do tegoż Konsulatu na wydobycie: a) dokumentu stanu cywilnego lub wykazu stanu służby—3 dol. amer., b) świadectwa szkolnego lub uniwersyteckiego oraz dokumentu o charakterze majątkowym — 7 dol. amer. w efektywnej walucie U. S. A. W razie, gdyby kwota nadesłana zaliczkowo nie wystarczyła na pokrycie powstałych kosztów (opłat należnych władzom sowieckim oraz opłat konsularnych), Konsulaty prześlą wydobyty dokument

właściwej polskiej władzy administracyjnej I istancji, celem doręczenia go petentowi za pobraniem reszty opłaty. — W razie niemożności wydobycia dokumentu, opłata zostanie petentowi zwrócona przez Konsulat po potrąceniu opłat konsularnych. W wypadkach ubóstwa należy do podania dołączyć zaświadczenie właściwej władzy administracyjnej o stanie majątkowym petenta.

2) Podania o wydanie dokumentu, potrzebnego urzędnikowi państwowemu lub samorządowemu dla celów służbowych, winny być skierowywane również bezpośrednio do właściwego Konsulatu; przytem winny być zaopatrzone w dopisek władzy przełożonej danego urzędnika, stwierdzający, że żądany dokument jest rzeczywiście potrzebny w celach służbowych. Podania te są załatwiane bezpłatnie.

3) Wnioski władz i urzędów państwowych i samorządowych o dostarczenie dokumentu z Z. S. R. R. dla celów urzędowych, nie podlegające żadnym opłatom, winny być również skierowywane bezpośrednio do właściwego Konsulatu R. P. z pominięciem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Wszelką korespondencję, dotyczącą wniosków o wydobycie dokumentów, prowadzą Konsulaty R. P. bezpośrednio ze stronami, z pominięciem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Na terenie Z. S. R. R. urzędują następujące Konsulaty Rzeczypospolitej Polskiej:

a) *Moskwa:* Wydział Konsularny Poselstwa R. P. w Moskwie, ul. 3-cia Mieszczańska 32/34. Okręg Wydziału Konsularnego obejmuje terytorjum Z. S. R. R. z wyjątkiem gubernij czerepowickiej, leningradzkiej, murmańskiej, nowogródzkiej, pskowskiej oraz terytorjów U. S. R. R. i B. S. R. R. Do Wydziału Konsularnego należy kierować wszelkie podania, dotyczące wydobycia wykazów stanu służby wojskowej oraz dokumentów szpitalnych z czasów służby w b. wojsku rosyjskiem.

b) *Charków:* Konsulat Generalny, ul. Rakowskiego 15. Okręg Konsulatu Generalnego obejmuje terytorjum U. S. R. R. z wyjątkiem okręgu Konsulatu w Kijowie.

c) *Kijów:* Konsulat, ul. Liebknechta 1. Okręg białocerkiewski, berdyczowski, chersoński, czerkaski, czernihowski, humański, kamieniecki, kijowski, konotopski, korosteński, nikołajewski, mohylowski, nieżyński, nowgorodsiewierski, odeski, płoskirowski, pierwomajski, priłucki, szepietowski, tulczyński, winnicki, wołyński, zinowjewski oraz terytorjum autonomicznej Mołdawskiej Republiki Rad.

d) *Leningrad:* Konsulat, ul. Nabierażnaja Krasnawo Fłota 14. Okręg gub. czerepowiecki, murmański, leningradzki, nowogorodzki i pskowski.

e) *Mińsk*: Konsulat Generalny, ul. Sowieckaja 84. Okręg obejmuje terytorjum B. S. R. R. pow. homelski i rzeczycki.

f) *Tyflis*: Konsulat Generalny, ul. Korganowska 24. Okręg obejmuje terytorjum Zakaukaskiej Republiki Rad.

Ks. J. Poniatowski
w/z Kancl. Kurji.

Nowe rozgraniczenie parafij Świr-Wiszniew.

ARCHIEPISCOPUS METROPOLITA VILNENSIS
Vilnae, die 4 XI. 1933 an., Nr. 14.998.

In perpetuam rei memoriam.

Gregis Nobis commissi saluti instantes eiusque animarum malis mederi cupientes, attenta locorum conditione, auditis quorum interest, locum Wolkowszczyzna, hucusque pertinentem ad parochiam in Świr, cum suis incolis et familiis a praedicta parochia auctoritate Nostra ordinaria, ad tramitem can. 1427 Cod. Iur. Can., separamus et ad ecclesiam parochialem in Wiszniew, Decanatus Swirensis, adscriptum esse declaramus et statuimus.

Quorum in fidem te.

(L. S.)

Ks. J. Ostreyko
pro Cancellar. Curiae

† R. Jałbrzykowski
Archiepiscopus-Metropolita.

W sprawie załatwiania poleceń Sądu Arcybiskupiego i Metropolitalnego.

SĄD ARCYBISKUPI I METROPOLITALNY WILEŃSKI
Wilno, dn. 8. XI. 1933 r. № 816-sm.

Sąd Arcybiskupi poleca wszystkim Wielebnym Księżom Proboszczom, mającym sądowe zlecenia, załatwić te sprawy i odesłać do Sądu najpóźniej do dn. 15 grudnia b. r. W razie nieusprawiedliwionej zwłoki w wykonaniu niniejszego zarządzenia koszta sprawy będą włożone na winnych Księży Proboszczów.

V. Oficjał *Ks. L. Chalecki*
Notarjusz *Ks. St. Czyżewski.*

Wezwanie sądowe.

SĄD ARCYBISKUPI I METROPOLITALNY WILEŃSKI
Wilno, dn. 8. XI. Nr. S/2472.

Sąd Arcybiskupi i Metropolitaly Wileński poleca WW. Księżom Proboszczom, aby w najbliższą niedzielę po otrzymaniu niniejszego powiadomienia ogłosili z ambon, że tenże Sąd Arcybiskupi i Metropolitalny Wileński wzywa Bazylego Gonczarowa, z pobytu niewiadomego, aby w terminie do dnia 5 grudnia 1933 r. stawił się w tymże Sądzie w charakterze pozwanego w sprawie unieważnienia swego małżeństwa, zawartego w 1921 roku dnia 20 listopada w cerkwi prawosławnej zasiuńskiej, powiatu romeńskiego, w Rosji, z Marją-Magdaleną Gabryłowiczówną.

Sąd uprzedza wezwanego, że wrazie niestawienia się jego we wskazanym terminie, sprawa będzie rozpoznana i zdecydowana w jego nieobecności.

Sędzia Synodalny *Ks. L. Żebrowski.*
Notarjusz *Ks. St. Czyżewski.*

Wezwanie sądowe.

SAD ARCYBISKUPI I METROPOLITALNY WILEŃSKI
Wilno, dn. 8. XI. 1933 r. Nr. S/2543.

Sąd Arcybiskupi i Metropolitalny Wileński poleca WW. Księżom Proboszczom, aby w najbliższą niedzielę po otrzymaniu niniejszego powiadomienia ogłosili z ambon, że tenże Sąd Arcybiskupi i Metropolitalny Wileński wzywa Annę z Wołujewiczów Zakrzewską, z pobytu niewiadomą, a pochodzącą ze wsi Mikołajewa, pow. wołożyńskiego, aby w terminie do dn. 5 grudnia r.b. stawiła się w tymże Sądzie w charakterze pozwanej w sprawie unieważnienia jej małżeństwa z Andrzejem Zakrzewskim.

Sąd uprzedza wezwaną, że w razie niestawienia się jej we wskazanym terminie, sprawa będzie rozpoznana i zdecydowana w jej nieobecności.

Sędzia Synodalny *Ks. L. Żebrowski.*
Notarjusz *Ks. St. Czyżewski.*

Opłata pocztowa przesyłek listowych.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA
Wilno, dn. 8. XI. 1933 r. № 15176.

Od 1-go października b. r. weszła w życie nowa ustawa o taryfie pocztowej z dn. 23.III. 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 275) wraz z Rozporządzeniem Ministrów: Poczt i Telegrafów, Skarbu i Spraw Wewnętrznych z dn. 22.VII. 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 448), wprowadzającem nowe przepisy o nadawaniu korespon-

dencji pocztowej przez duchowieństwo w zakresie urzędowej korespondencji. Według tych przepisów, nadawanie korespondencji pocztowej przez duchowieństwo winno się odbywać podług następujących zasad:

1. Zasadniczo wszelka nadawana korespondencja pocztowa przez duchowieństwo, czy to będzie korospondencja urzędowa, czy też prywatna (osobista), czy będzie skierowana do urzędów państwowych lub samorządowych, czy władz kościelnych albo też do osób prywatnych, podlega opłacie normalnej znaczkami pocztowemi według ogólnej taryfy pocztowej.

2. Korespondencja tegoż duchowieństwa, czy też władz lub urzędów kościelnych, nadawana do urzędów państwowych lub samorządowych w poruczonym zakresie działania w sprawach, załatwianych na ich wezwanie lub w wykonaniu ustawowego obowiązku (będzie to oczywiście odpowiedź na jakieś pismo urzędu państwowego lub samorządowego, żądające odpowiedzi), wolna jest od opłaty pocztowej (§ 2, pkt. 1, b, Rozp. Min. P. i T., Skarbu i Spraw Wewn.). Należy jednak wówczas podać nazwisko nadawcy, jego adres oraz umieścić następujący napis: „Na wezwanie urzędowe“ (§ 5, ustęp 2 Rozp. Min. P. i T., Skarbu i Spr. Wewn.). Oczywiście dana korespondencja dotyczyć winna wyłącznie tylko sprawy urzędowej, wynikającej z treści pisma urzędu państwowego lub samorządowego, wymagającego odpowiedzi. W przeciwnym bowiem razie nadający korespondencję, nie odpowiadającą powyższym przepisom, będzie podlegał w następstwie karze pieniężnej w wysokości podwójnej opłaty pocztowej za przesłaną niewłaściwie korespondencję.

3. Duchowni, prowadzący księgi metryczne, a więc proboszczowie, przy nadawaniu korespondencji swojej, dotyczącej ściśle ich urzędu, do władz państwowych lub samorządowych w poruczonym zakresie działania w sprawach, załatwianych na wezwanie tych władz lub na skutek wykonania ustawowego obowiązku, jak np. przesyłanie stałych wykazów do Głównego Urzędu Statystycznego, do starostwa, do urzędów skarbowych, do urzędów gminnych i t. p., bądź na wezwanie tychże władz państwowych lub samorządowych (będzie to korespondencja jako odpowiedź na pismo tych urzędów), nie opłacają normalnej opłaty pocztowej, lecz wysyłają ją za osobnemi znaczkami pocztowemi. Po znaczki te, w ilości odpowiadającej potrzebie, należy się zwrócić do właściwego starostwa miejsca zamieszkania danego proboszcza (okólnik Min. Spraw Wewn. z dn. 14.VII. 1933 r. Nr. GB. 48/19-18 Dz. U. Min. Spr. Wewn. Nr. 12, str. 352/48).

Przy nadawaniu tego rodzaju korespondencji należy podać na stronie zewnętrznej nazwisko nadawcy, jego adres oraz umieścić następujący napis: „Sprawa urzędowa, dotycząca aktów stanu cywilnego“.

Sposób nadawania korespondencji, wskazany w powyższym punkcie, stosuje się do nadawania korespondencji tylko w sprawie aktów stanu cywilnego i tylko do urzędów państwowych i samorządowych. Nie można z tego sposobu nadawania korespondencji korzystać ani do władz kościelnych, ani też do osób prywatnych, choćby to dotyczyło spraw aktów stanu cywilnego.

Ks. J. Ostreyko.
w/z. Kancl. Kurji

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

W SPRAWIE PRZYWILEJÓW DLA CZŁONKÓW DZIEŁ MISYJNYCH.

Dekret Sekcji Odpustowej przy św. Penitencjarji Ap. z dnia 20 marca 1933 r., podany w *Acta Ap. Sedis* (t. 25, str. 170), zaczynający się od słów *Consilium suum* [1]), wprowadził pewne ograniczenia co do przywilejów i władz, posiadanych na mocy wpisania się do stowarzyszeń, bractw i dzieł religijnych; ograniczenia te objęły też i dzieła misyjne, do których należą liczne szeregi duchowieństwa. Prezes Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary, uproszony przez członków Najwyższej Rady Głównej, po porozumieniu się ze św. Penitencjarją, dn. 30 sierpnia r. b. pod Nr. 1972/33 wydał następującej treści wyjaśnienie:

Dekret *Consilium suum* nie obowiązuje co do przeszłości, a więc nie stosuje się do tych członków, którzy się zapisali do Związku przed 1 kwietnia 1933 r.; a więc kapłani, którzy należeli do stowarzyszeń misyjnych (t. j. do Zw. Misyjnego Kleru oraz do Dzieł: Rozkrzewiania Wiary, św. Piotra Ap. i św. Dziecięctwa) przed 1 kwietnia 1933 r., mogą korzystać z wszystkich przywilejów i władz w dekrecie wymienionych, byleby spełniali obowiązki przyjęte w stowarzyszeniu.

Nie wszystkie przywileje zostały odwołane, ale tylko pięć, a mianowicie: a) władza poświęcania i nadawania odpustów św. Brygidy, oraz papieskich na t. zw. dewocjonalja (devotionis obiecta), b) władza poświęcania i nadawania odpustów (jakichkolwiek) na koronki, c) władza poświęcania krzyżyków i nada-

[1]) Patrz *Wiad. Archid. Wil.* r. 1933, str. 129.

wania odpustów, Drogi Krzyżowej i odpustu zupełnego na godzinę śmierci, d) władza udzielania odpustu papieskiego na końcu misyj i rekolekcyj, e) przywilej osobisty altaris privilegiati.

Pozostają więc nawet dla tych członków, którzy przystąpili lub przystąpią do Związku po 1 kwietnia 1933 r., następujące odpusty i przywileje:

Odpust zupułny w uroczystości i święta: 1) Trzech Króli, 2) św. Apostołów, 3) św. Michała, 4) św. Franciszka Ksaw., 5) raz w miesiącu w dzień dowolnie przez siebie obrany, 6) w godzinę śmierci oraz *sto dni odpustu* za każdy czyn na korzyść misyj.

Pozostają również władze: 1) poświęcenia i nakładania odpustów na szkaplerze Męki Pańskiej Niepok. Poczęcia NMP., Trójcy Przenajśw., M. Boskiej Bolesnej i Karmelatański; można poświęcać i nakładać wymienione szkaplerze przy użyciu jednej tylko formuły, oraz nakładać wymienione szkaplerze bez obowiązku wpisywania do księgi członkowskiej; 2) antycypowania Brewjarza już w południe, jeżeli oficjum bieżącego dnia odmówiono.

Kapłani, którzy do stowarzyszeń misyjnych będą sie zapisywali, przywileje powyższe będą mogli otrzymywać z św. Penitencjarji Ap. przez Dyrektora Krajowego.

Zdaniem o. Creusen'a T. J.[1]), wszystkie inne przywileje, otrzymane od przełożonych różnych zakonów przed 1 kwietnia r. b., również zostają w swej mocy.

TYDZIEŃ MIŁOSIERDZIA.

W dniach od 3 do 8 grudnia b. r. Archidiecezjalny Związek Towarzystw Dobroczynności „Caritas" organizuje „Tydzień Miłosierdzia". Zadaniem Tygodnia jest zmobilizowanie wszystkich sił katolickich na terenie naszej archidiecezji dla dzieła miłosierdzia — do masowego zebrania ofiar na rzecz ubogich, bezdomnych, bezrobotnych i sierot.

Wysoki protektorat nad akcją „Tygodnia" objął łaskawie nasz Najdostojniejszy Arcypasterz, J. E. Ksiądz Arcybiskup Romuald Jałbrzykowski, Metropolita Wileński.

Ponieważ nędza, głód i choroby potęgują się w zastraszający sposób, a coraz większe rzesze ubogich wołają o ratunek, akcja ta nie może być dla nikogo obojętną, sięga ona bowiem do najgłębszych uczuć ludzkich i chrześcijańskich. Jest więc rzeczą

[1]) Cf. *Nouvelle Revue Théologique.* Zeszyt czerwcowy 1933 r., str. 542.

konieczną, aby w organizacji i pracach „Tygodnia Miłosierdzia" całe społeczeństwo katolickie przyjęło jak najczynniejszy udział.

W tym celu Związek zwraca się z usilną prośbą do PWielebnych XX. Proboszczów, do Zarządów Wydziałów Parafjalnych „Caritas", do organizacyj św. Wincentego à Paulo, oraz wszystkich Stowarzyszeń religijnych i społecznych o zorganizowanie miejscowych Komitetów „Tygodnia", któreby zajęły sie pracami, związanemi z wykonaniem jego programu na terenie każdej parafji, i nawiązały kontakt z Centralą Związku w Wilnie, ul. Metropolitalna 1, dla współpracy z nią.

Szczególniejszą rolę w „Tygodniu Miłosierdzia" winny odegrać w tym roku wszystkie Stowarzyszenia Młodzieży, Kongregacje, III Zakony, Sodalicje Maryańskie, „Tydzień" bowiem organizowany jest pod wezwaniem Niepokalanej Bogarodzicy Maryi, Patronki Stowarzyszeń, Kongregacyj i Sodalicyj.

Przeżywamy ciężki kryzys. Tysiące wyciągają ręce o wsparcie. Potrzebna jest powszechna mobilizacja miłosierdzia chrześcijańskiego i jej nowoczesna organizacja, która potrafiłaby dotrzeć do wszystkich, którzy miłosierdzia tego potrzebują. To też winniśmy poddać gruntownej rewizji, zarówno nasz stosunek do dzieł miłosierdzia jak i nasze możliwości czynnej pracy na tem polu. Trzeba wszystkim stanąć w szeregach Chrystusowej „Caritas" a nadewszystko ograniczyć potrzeby życiowe, by mieć z czego wspierać braci naszych ubogich i czynami miłosierdzia utwierdzać w nich wiarę w Opatrzność Bożą, która w cudowny sposób przyjdzie nam z pomocą w twórczej pracy nad budową społecznego Królestwa Chrystusowego w naszej Ojczyźnie.

Błogosławieni miłosierni.

Wilno, w uroczystość św. Stanisława Kostki 1933 r.

Archidiecezjalny Związek Towarzystw Dobroczynności „Caritas".

(—) *Ks. Jan Rzymełka* C. M.
w z Prezes.

Akcję „Tygodnia Miłosierdzia" J. E. Ks. Arcybiskup poleca WW. Duchowieństwu, a kolektę, zebraną w święto Niepokalanego Poczęcia N. M. P. (8. XII. 1933 r.), przeznacza na cele „Tygodnia" 90% dla parafji, zaś 10% dla Centrali Związku „Caritas" w Wilnie. Zebrane składki należy odsyłać pod adresem: *Archidiecezjalny Związek „Caritas", Wilno, Metropolitalna 1.*

Wilno, 24. XII. 1933 r.

Ks. J. Ostreyko
Notarjusz Kurji Metropolitalnej Wileńskiej.

REZOLUCJE

II-go Kursu Duszpasterskiego archidiecezji wileńskiej

Zebrani na II Kursie Duszpasterskim archidiecezji wileńskiej w dd. 22—24 listopada 1933 r. kapłani, po wysłuchaniu referatów i przeprowadzeniu dyskusji, powzięli następujące rezolucje:

1. Idąc z wdzięcznością za wezwaniem Ojca św. do organizowania po parafjach Akcji Katolickiej, której zadaniem jest powołanie i przygotowanie osób świeckich do „udziału w apostolstwie hierarchicznem Kościoła katolickiego dla obrony zasad religji i moralności oraz dla rozwoju zdrowej i pożytecznej akcji społecznej pod przewodnictwem hierarchji kościelnej, ponad wszystkiemi partjami politycznemi i niezależnie od nich, dla odnowienia życia katolickiego w rodzinie i społeczeństwie“, stwierdzamy, że prowadzenie Akcji Katolickiej w parafjach, w myśl wskazówek Stolicy Apostolskiej i zarządzeń Naszego Arcypasterza, jest jedną z najważniejszych czynności duszpasterskich w naszych czasach.

2. Dla celowego wprowadzenia Akcji Katolickiej w czyn i jednolitego w całej archidiecezji jej prowadzenia uważamy za wskazane jak głębsze poznanie jej zasad i praktyki wśród duchowieństwa, tak również obszerniejsze pouczanie wiernych o jej potrzebie, zasadach, celach i sposobie prowadzenia.

3. Wobec tego, iż w większości parafij naszych istnieją i są znane wiernym liczne zrzeszenia kościelne, uważamy, iż należy je, gdzie trzeba, uporządkować i ożywić i Akcję Katolicką na parafji oprzeć, zgodnie z jej zasadami, o te przedewszystkiem zrzeszenia, jako jej przedszkola, dążąc jednocześnie do organizowania stowarzyszeń mężczyzn i niewiast, oraz młodzieży męskiej i żeńskiej, jako podstawowych członków budowy Akcji Katolickiej, w celu przygotowania elity do apostolstwa świeckich przez kształcenie odpowiednie ich członków pod względem umysłowym i moralnym.

4. Ponieważ Akcja Katolicka, według orzeczenia Ojca św., zmierza do szerzenia znajomości i miłości Chrystusa Pana w życiu publicznem i prywatnem wiernych, należy wszelkiemi sposobami dążyć do podniesienia poziomu znajomości zasad wiary wśród wiernych oraz gorliwie popierać akcję Stowarzyszeń i Dzieł Misyjnych w archidiecezji.

5. Dla przeciwdziałania rozkładowej akcji czynników wywrotowych, sekciarstwa, demoralizacji, bezbożnictwa i szkodliwej prasy, krzewić czytelnictwo dobrych książek wśród wszystkich warstw naszego społeczeństwa, używając do tego wszelkich sposobów kolportażu drukowanego słowa i wciągnąć do pracy w tym kierunku Bractwa kościelne.

6. Uważając zorganizowane czyny miłosierdzia chrześcijańskiego za jeden z koniecznych czynników Akcji Katolickiej, dążyć do tworzenia po parafjach oddziałów Stowarzyszenia „Caritas“, Konferencyj św. Wincentego à Paulo i t. p.

7. Uczestnicy Kursu Duszpasterskiego, uznając za rzecz bardzo pożądaną powołanie do życia w archidiecezji instytucji kierowniczo-informacyjnej dla Bractw i Stowarzyszeń religijnych, istniejących na terenie naszej archidiecezji, proszą JE. Najprzewielebniejszego Księdza Arcybiskupa - Metropolitę o wydanie w tym kierunku stosownych zarządzeń.

8. Zgromadzeni na Kursie kapłani proszą J.E. Ks. Arcybiskupa-Metropolitę Wileńskiego o wydanie odpowiednich zarządzeń, by w Seminarjum

Metropolitalnem przez dłuższy czas pouczano przyszłych kapłanów o prowadzeniu Akcji Katolickiej i pracach w organizacjach kościelnych.

Prezydjum { *Ks. Józef Sawicki,* *Ks. Adolf Śnieżko,* *Ks. Marek Burak.*

KRONIKA KOŚCIELNA I RELIGIJNA.

I. Kronika archidiecezjalna.

Święto Chrystusa-Króla.—W roku bieżącym święto Chrystusa-Króla w całej archidiecezji wypadło imponująco jak pod względem organizacji tak i frekwencji wiernych. Najuroczyściej to święto było obchodzone w Wilnie. Zwłaszcza procesja po ulicach miasta była tak imponująca, że Wilno jeszcze takiej nie widziało. Znawcy oceniają na przeszło 50.000 uczestników. Przebieg uroczystości w Wilnie był następujący: Wstępem do święta był odczyt, nadawany przez radjo, na temat *Idea święta Chrystusa-Króla*, wygłoszony przez p. dr. Kazimierza Niżyńskiego, prezesa Instytutu Akcji Kat. w Wilnie. W sam dzień we wszystkich kościołach odbyły się nabożeństwa z kazaniami a w niektórych parafjach—akademje; wieczorem zaś — procesja z pod Ostrej Bramy do kośc. N. Serca Jezusowego. Na zakończenie procesji J. E. Ks. Arcybiskup-Metropolita wygłosił naukę i udzielił błogosławieństwa papieskiego Wilnu i archidiecezji wileńskiej.

Odznaczenie. — Ks. dr. Józef Herget, jeden z pierwszych kapelanów wojskowych a ostatnio proboszcz garnizonowy w Wilnie, został odznaczony godnością Tajnego Szambelana Ojca św. Trzeba przyznać, że w tym wypadku ta godność została nadana prawdziwie zasłużonemu. Ks. dr. Herget na każdem stanowisku, gdzie tylko pracował, wnosił prawdziwie ducha kapłańskiego, gruntowną pobożność, wiedzę, pracowitość a nadewszystko należyte pojmowanie i głęboką znajomość obowiązków kapłańskich. Ostatniemi czasy otrzymał dymisję z wojska i zamieszkał w Warszawie.

Poświęcenie Domu Katolickiego w Czarnej Wsi.—Dnia 5-go listopada b. r. odbyło się poświęcenie Domu Katolickiego imienia J. E. Ks. Arc. R. Jałbrzykowskiego w Czarnej Wsi, dek. białostockiego. Na uroczystość tę przybyły tłumy ludu z okolicznych wsi, jak również przedstawiciele robotniczych zrzeszeń chrześcijańskich ze sztandarami z Białegostoku i Zabłudowa, oraz stu zgórą członków Stowarzyszenia młodzieży z 8-u sztandarami; tego samego również dnia odbyło się poświęcenie sztandarów Stow. Młodz. oraz chorągwi Akcji Katolickiej. Arcypasterz przybył z Wilna zrana. Po Mszy św. poświęcił sztandary i chorągwie i wygłosił przemówienie, w którem wyraził uznanie dla miejscowego proboszcza i parafji za zorganizowaną akcję katolików i za postawienie Domu Katolickiego, przestrzegał wiernych, by nie dali się uwieść podszeptom ludzi złej woli, dążących do rozbicia jedności Kościoła. Po nabożeństwie Arcypasterz poświęcił Dom Katolicki, zbudowany staraniem miejscowego proboszcza, ks. Benedykta Borkowskiego, i był obecny na uroczystem zgromadzeniu, na którem ks. prob. Borkowski zdał sprawę z pracy katolickiej w parafji i przekazał Dom Zarządowi Akcji Katolickiej. Przewodniczący Zarządu Ruchu Katolickiego, p. J. Szuchnicki, podzię-

kował Najdostojniejszemu Arcypasterzowi za łaskawe przybycie i poświecenie Domu. *(M. S.)*

Seminarjum Metropolitalne. — Dnia 12 listopada rb. w Seminarjum Metropolitalnem odbyła się uroczysta akademja ku czci św. Stanisława Kostki, urządzona staraniem Sodalicji Maryańskiej alumnów Seminarjum.— Odczyt wygłosił ks. prof. dr. Hlebowicz, chór zaś seminaryjny wykonał szereg kompozycyj chórowych.

Organizacje katolickie na terenie Uniwersytetu w Wilnie. — Rozwój organizacyj katolickich na terenie Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie z roku na rok czyni coraz większe postępy. W chwili obecnej na terenie wszechnicy pracują: Akademicka Sodalicja Maryańska męska i żeńska, S. K. M. A. „Odrodzenie" „Juventus Christiana", „Organizacja Akademickiego Czynu Społecznego". Organizacje te skupiają w swoich szeregach coraz większe rzesze młodzieży akademickiej, pracują na wszystkich polach życia, na pierwszem miejscu stawiając jednak wyrobienie religijno-moralne swych członków.

100-letnia rocznica Konferencyj św. Wincentego w Wilnie. — 19-go listopada rb. katolickie Wilno obchodziło setną rocznicę założenia pierwszej Konferencji św. Wincentego à Paulo przez Fryderyka Ozanama w Paryżu. Obchód rozpoczął się uroczystem nabożeństwem w kościele św. Jana, celebrowanem przez J.E. Ks. Arcybiskupa-Metropolitę. Okolicznościowe kazanie wygłosił ks. prof. dr. Ignacy Świrski. W południe o godz. 12.30 w sali Śniadeckich Uniwersytetu Stefana Batorego odbyła się akademja obchodowa w obecności Ks. Arcybiskupa, przedstawicieli Władz administracyjnych i społeczeństwa. Salę wypełniły liczne rzesze publiczności. Wieczorem o godz. 5 odbyła się w „Domu Chrześcijańskim" wieczornica dla ubogich m. Wilna, urozmaicona śpiewami i deklamacjami kleryków Księży Misjonarzy oraz przemówieniami ks. Superjora J. Rzymełki C. M. i pp. Sawickiego i Z. Hryniewicza. Ubodzy w miłym nastroju przepędzili wieczór, przyczem na pożegnanie zostali obdarowani paczkami z produktami żywnościowemi. Obdarowano w ten sposób około 300 rodzin.

Zjazd XX. Dziekanów. — D. 21 listopada rb. odbył się jednodniowy Zjazd XX. Dziekanów pod przewodnictwem Arcypasterza.

Kurs duszpasterski. — Zapowiedziany Kurs duszpasterski odbył się dd. 22—24 listopada rb. W Kursie brało udział około 150 księży. Szczegółowe sprawozdanie podamy później.

II. Stolica Apostolska.

Pielgrzymki jubileuszowe w październiku. — O napływie pielgrzymów jubileuszowych do Rzymu świadczy ostatnie sprawozdanie, podane w prasie. Według tego sprawozdanie. w samym tylko październiku przybyło ogółem do Rzymu 45.000 osób w pielgrzymkach zorganizowanych, z tego na pielgrzymki zagraniczne przypada 20,000. Do tej liczby należy dodać prawie taką samą liczbę pielgrzymów niezorganizowanych.

Ojciec św. o roli prasy katolickiej.—Ojciec św. niedawno przyjął na specjalnej audjencji prezesa katolickiego związku dziennikarzy w Stanach Zjednoczonych Am. Płn., Ryszarda Reid'a. Papież żywo się interesował stanem prasy katolickiej w Ameryce w rozmowie zaś powiedział: „Niema innego środka, za pomocą którego możnaby zdziałać tak wiele dla Kościoła, jak za pośrednictwem prasy katolickiej, zwłaszcza w dzisiejszych czasach".

Sprawa kanonizacji bł. Jana Bosco. — Dnia 14 listopada, w obec-

ności Ojca św. odbyło się posiedzenie św. Kongr. Obrzędowej, poświęcone rozpatrzeniu cudów, przedstawionych do kanonizacji bł. Jana Bosco. Badanie sprawy wypadło pomyślnie; wkrótce więc nastąpi w tej sprawie ogłozenie dekretu papieskiego.

Interwencja Stolicy Świętej w sprawie zatargu pomiędzy Boliwją i Paragwajem. — Z nuncjatury w Buenos-Aires donoszą, że wskutek interwencji Stolicy Apostolskiej w sprawie zatargu o Chaco między Boliwją i Paragwajem doszło do zawarcia umowy wzajemnej wymiany jeńców. Jednocześnie rząd argentyński obiecał swój współudział przy wykonaniu tej umowy.

Anglikańska pielgrzymka do Rzymu.—Prasa katolicka donosi, że powróciła z Rzymu delegacja ośmiu duchownych anglikańskich i tyluż wybitnych przedstawicieli świeckich ruchu propagandy jedności katolickiej, którzy pojechali do Wiecznego Miasta, jak oświadczył kierownik wycieczki, Fynes-Glinton, aby „pomodlić się u grobu św. Apostołów o powrót Kościoła anglikańskiego do jedności z Rzymem“. W czasie pobytu w Rzymie delegacja przyjęta była na prywatnej audjencji u Ojca ś.

III. Kronika krajowa.

Rrelikwje św. Stanisława Kostki we Włocławku. — Jak wiadomo, znaczne relikwje św. Stanisława Kostki przechowują się w Rzymie. JE. Ks. Biskup Włocławski przywiózł niedawno z Rzymu cząstkę tych relikwij, przeznaczając ją dla młodzieży katolickiej, zrzeszonej w Stowarzyszeniach Młodzieży Polskiej. Ksiądz Biskup ufundował dla przechowywania tych relikwij piękny relikwjarz. Relikwje zostały przeniesione dnia 5 listopada b. r., o godzinie 4-ej popołudniu, w uroczystej procesji do Katedry.

Listy pasterskie po wizycie ad limina Apostolorum. — JE. Biskup Ordynarjusz Lubelski, po powrocie z Rzymu, ogłosił list pasterski do wiernych diecezji lubelskiej, podkreślając powagę i znaczenie Stolicy Piotrowej dla całego świata chrześcijańskiego. „Z Rzymu, pisze Ks Biskup, przez dziewiętnaście wieków rozchodzi się wiara i cywilizacja chrześcijańska do wszystkich narodów. Do Rzymu też dążyli nieprzeliczeni pielgrzymi zewsząd po mądrość Bożą, po wiarę świętą, po żar gorliwości apostolskiej. Mnogie węzły miłości zadzierzgały się między najwyższym Pasterzem chrześcijaństwa a miljonami ludzi wszystkich wieków. Promienie Bożego słońca, to jest Chrystusa, ciż biskupi rzymscy rozdzielali i przesyłali na cały świat“. Podając szczegóły rozmowy z Ojcem św., Ks. Biskup przypomina zainteresowanie się Uniwersytetem Lubelskim i tak pisze: „Wielce Ojciec św. zaciekawił się Katolickim Uniwersytetem w Lublinie... i polecił oświadczyć biskupom, duchowieństwu i całemu społeczeństwu katolickiemu, iż szczególniej błogosławi tym, co swym groszem i życzliwością podtrzymują tę wyższą uczelnię katolicką, los bowiem tego uniwersytetu bardzo mu leży na sercu“. — JE. Ks. Biskup Łucki również ogłosił z tejże okazji list pasterski do duchowieństwa i wiernych diecezji, opowiadając o swej audjencji u Ojca św. i wzywając wszystkich do modlitwy za Papieża.

Jubileusz grecko - katolickiego Seminarjum Duchownego we Lwowie. — W początku listopada r. b. grecko - katolickie Seminarjum Duchowne obchodziło 150-lecie swego istnienia. Na uroczystości złożyły się nabożeństwa oraz obchody poza kościołem. Podczas Liturgji w dniu 5 listopada J. E. Ks. Biskup Budka odczytał jubileuszowe kazanie J. E. Ks. Metropolity Szeptyckiego, który z powodu stanu zdrowia nie mógł

osobiście wziąć udziału w uroczystościach.

„Dzień żałoby i protestu". — Dnia 29 października r. b. w diecezjach obrządku grecko-katolickiego w Małopolsce Wschodniej odbył się „Dzień żałoby i protestu" przeciwko srogościom władzy bolszewickiej na Ukrainie. W dniu tym we wszystkich kościołach grecko-katolickich odbyły się nabożeństwa przebłagalne. Z racji „Dnia żałoby i protestu" JJEE. Księża Biskupi grecko-katoliccy wydali (po raz drugi) wspólny list pasterski, w którym ponownie przedstawiają rozpaczliwe położenie ludności na Ukrainie. „Zwracamy się wspólnem Orędziem do wszystkich, piszą Księża Biskupi, by wszystkich zjednoczyć w miłości dla naszych braci, którzy cierpią. Chodzi o ratowanie naszego narodu, musimy być złączeni miłością Chrystusową do tego ludu".

Katolicka młodzież czeska na Wołyniu. — W dd. 21 i 22 listopada r. b. w Łucku na Wołyniu odbył się III zlot czeskiej młodzieży katolickiej, której stowarzyszenia tworzą oddział Łuckiego Związku Stow. Młodz. Pol. Na zlot przybyło przeszło 200 delegatów.

Dom księży emerytów w Łodzi. — W tych dniach specjalna komisja odbiorcza sprawdzała stan robót we wznoszonym przy kościele Przemienienia Pańskiego w Łodzi domu księży emerytów. Obecnie wykończane są urządzenia wewnętrzne, tak że, o ile nie zabraknie funduszów, jeszcze w roku bieżącym dom będzie oddany do użytku. Dom, urządzony według nowoczesnych wymagań higjeny, wygodny, zawierać będzie szereg mieszkań trzy i dwupokojowych, a ponadto pokoje gościnne, kaplicę, sale rekreacyjne i taras.

IV. Kronika zagraniczna.

Hitleryzm a Kościół katolicki. — Proklamowane w Niemczech ubóstwienie państwa i rasy musiało się zetknąć z ideologją katolicką, a widząc w niej potępienie dla siebie, musiało stanąć na wrogiem stanowisku. Stan katolicyzmu pod rządami Hitlera jest ciężki. Zwrócił na to uwagę Ojciec św. w przemówieniu do delegacji katolickich stowarzyszeń młodzieży męskiej z Düsseldorfu, nazywając ten stan „bardzo ciężką godziną" dla Kościoła w Niemczech, budzącą słuszną „bojaźń o religję". W czasie święta Chrystusa Króla podczas wielkiego zebrania religijnego we Wrocławiu J. Em. kardynał Bertram wygłosił znamienne przemówienie, pełne troski o przyszłość narodu niemieckiego. „Królestwo Chrystusowe—mówił kardynał—przenikać powinno wszelkie dziedziny życia ziemskiego. Myślą o nim rządzić się winna zarówno rodzina jak i państwo. Jest to prawda niezmienna i wieczysta, którą szczególnie tym trzeba przypominać, którzy dziś marzą o wprowadzeniu jakiejś nordyjsko-germańskiej religji. Podstawą życia musi jednak być prawda Chrystusowa". Do czujności wzywa przeto kardynał szczególnie katolickich wychowawców i pisarzy. Tenże kardynał Bertram w liście pasterskim wyraźnie podkreśla, że wierni chrześcijanie-katolicy, ktorzy dawniej należeli do ugrupowań społecznych i politycznych, z całą lojalnością do państwa i narodu, obecnie narażeni są na ciężkie represje. Co więcej, żywsze objawy działalności katolickiej przez rząd hitlerowski są tłumione, a ostatniemi czasy rozpoczęła się kampanja przeciw księżom. Prasa jednak nie robi z tej racji tyle hałasu, co robiła, gdy chodziło o represje przeciw żydom.

Kongres ku czci Chrystusa-Króla. — W dniach 25—29 października obradował w Moguncji III Kongres Międzynarodowy na cześć Chrystusa-Króla. W kongresie brali udział

przedstawiciele Polski, Francji, Belgji, Holandji, Jugosławji i katolików Rosjan-emigrantów. Zjazdowi przewodniczył ks. biskup Kaller z Warmji. Kongres zakończył się wielką i wspaniałą procesją, po której biskup moguncji, dr. Hugo, wygłosił płomienne kazanie na cześć Chrystusa-Króla. Główną myślą kongresu była Akcja Katolicka.

Kapłani katoliccy w Rosji. — Na podstawie ostatnich wiadomości, daje się skonstatować, że obecnie na terenie Rosji znajduje się 110 kapłanów katolickich. Wszyscy oni są w niezwykle opłakanych warunkach życiowych, nie mówiąc już o katuszach moralnych, na które są wystawieni ze strony G.P.U. W tej sprawie jednak nie zabiera głosu ani dyplomacja, ani też prasa — niewolno, bo tak każe „postęp“ z pod czerwonej gwiazdy masońskiej.

1900-a rocznica ustanowienia kapłaństwa katolickiego. — W katedrze w Lodi odbyła się podniosła uroczystość, celem uczczenia 1900-ej rocznicy ustanowienia kapłaństwa katolickiego. Kardynał Schuster wygłosił wspaniałą mowę o znaczeniu kapłaństwa w Kościele katolickim, wzywając wiernych do pogłębienia zrozumienia zadań kapłańskich.

Młodzież katolicka w Hiszpanji. — W końcu października rb. odbył się w Toledo wielki kongres katolickiej młodzieży hiszpańskiej przy udziale zgórą pięciuset delegatów ze wszystkich prowincyj Hiszpanji. Ze sprawozdania, złożonego w czasie kongresu, widać, że ruch katolicki wśród młodzieży hiszpańskiej stale wzrasta a cyfry, podane w sprawozdaniu, wykazują prawie 100-procentowy przyrost członków w okresie od ostetniego kongresu w Santander. Jak wielkie zaniepokojenie fakt ten wywołuje wśród wolnomyślicieli i masonów, świadczy to, że na czas kongresu ogłoszono w Toledo strajk generalny.

Rząd austryjacki a religja. — Obecny minister wyznań religijnych i ośw. publ., dr. Schuschnigg, przemawiając na zebraniu związku katechetów w Wiedniu, poruszył szereg zarządzeń, znoszących zarządzenia socjalistycznych władz, ograniczające naukę religji w szkołach. Na prośbę t. zw. bezwyznaniowców, by ich dzieci miały naukę religji, obecnie istnieje zarządzenie, zezwalające na to z góry. W dalszym ciągu minister zajął się kwestją ochrony społeczeństwa przed propagandą pornograficzną i stwierdził, że od chwili, gdy rząd zastososował surowe środki zaradcze, stosunki w tej dziedzinie uległy znacznej poprawie. Konieczna jest jednak czujność i współpraca ze strony ludności, by uniemożliwić „rentowność“ literatury pornograficznej, która prawie w całości sprowadzana jest z zagranicy.

OD ADMINISTRACJI.

Na szereg próśb i odezw wielu PW. Księży dotąd nie uregulowało należności za rok bieżący a nawet i poprzednie. Postawiło to wydawnictwo w sytuacji bez wyjścia.

Jeszcze raz prosimy o rychlejsze nadsyłanie zaległej prenumeraty, jak również o prenumeratę na rok przyszły z zaznaczeniem, za jaki czas się płaci.

Drukowano za zezwoleniem J. E. Księdza Arcybiskupa - Metropolity.

Redaktor i Wydawca KS. LEON ŻEBROWSKI, Kan. Kapit. Metropol.

DRUKARNIA ARCHIDIECEZJALNA W WILNIE.

Z piśmiennictwa.

Leopold Caro. **Solidaryzm.** Lwów, 1931 r., str. 423.

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne we Lwowie wydało dzieło prof. Leopolda Caro o solidaryzmie. Dzieło to przedstawia wyczerpująco ten kierunek myśli ekonomicznej, który, jako oparty na etyce, jedynie odpowiada światopoglądowi katolickiemu i wskazaniom encyklik *Rerum novarum* i *Quadragesimo anno.* O książce tej nietylko w prasie naukowej, ale szczególnie w prasie katolickiej, jak np. w *Przeglądzie Powszechnym*, w *Ateneum Kapłańskiem*, w *Dzienniku Bydgoskim* i t. d., pojawiły się nader pochlebne recenzje, a w seminarjach duchownych profesorowie zalecają tę książkę swoim słuchaczom.

Cena książki wynosi w księgarniach 20 zł. Polskie Towarzystwo Ekonomiczne we Lwowie sprzedaje ją, póki zapas starczy, po cenie 16 zł. 20 gr. (w czem 1 zł. 20 gr. za porto polecone). Najwygodniej złożyć należytość na czek PKO. № 154.820, lub wysłać przekazem pod adresem: „Polskie Towarzystwo Ekonomiczne", Lwów, ul. Akademicka l. 21, III p.

Mikołaj Gomółka. **10 Psalmów na trzygłosowy chór dziewczęcy lub chłopięcy.** Opracował *Feliks Nowowiejski.* Poznań 1933 r. str. 22.

Jest to opracowanie *10 Psalmów* Mikołaja Gomółki (1534 — 1609) na 3-głosowy chór dziewczęcy lub chłopięcy (słowa Jana Kochanowskiego). Utwory te w naszych chórach i szkołach nieznane, są klejnotami staropolskiej muzyki kościelnej XVI w. Znany muzykolog p. Dr. Józef Reiss wyraża się o *Psalmach* Gomółki w sposób następujący: „Cała skala uczuć znajduje oddźwięk w muzyce psalmów. Jest to muzyka o głębokim wyrazie religijnym, o zabarwieniu mistycznem, wionie z niej cudowna poezja i miękki liryzm... Kilka wieków minęło już od chwili, gdy *Melodje* Gomółki ukazały się w druku poraz pierwszy. Z piękna swego nic dotąd nie straciły. Dzisiaj wskrzeszone niechaj idą pomiędzy najdalsze warstwy narodu i niechaj krzepią serca swą natchnioną muzyką!"

Opracowanie niniejsze godne jest polecenia w chórze kościelnym, kongregacjom, towarzystwom żeńskim, chórom młodzieży, a także w szkołach powszechnych i średnich.

Ks. Bronisław Bojułka T. J. **Czy Go znasz?** Nauki o Bogu. Kraków 1933 r. Wyd. XX. Jezuitów. Str. 223.

Autor tak mówi o celu tej książeczki: „Przyczynić się nieco do lepszego poznania Boga, oto cel niniejszego dziełka". Prowadzi więc czytelnika do tego celu drogą prostą, jasną i zdaje się najkrótszą, bo i pouczeniem i jakgdyby zachętą do poznania. Warto tę książeczkę przeczytać i mieć w swoim zbiorze.

Charlotte Kellog. **Jadwiga.** Przełożyła z angielskiego *Róża Potocka.* Kraków 1933. Wyd. XX. Jezuitów. Str. 239.

Pisarka amerykańska z wielkiem umiłowaniem przedmiotu i talentem skreśliła dzieje królowej Jadwigi dla inteligentnych czytelników swego kraju. Przekład dorównywa oryginałowi i jest na czasie w chwili „badania Jadwigi".

Ks. A. Syski. **Krótkie nauki na niedziele i święta całego roku z dodaniem nauk przygodnych.** Warszawa 1933 r. Tomy trzy. Skład główny w księgarni św. Wojciecha. Wilno.

Ks. A. Syski. **Ascetyka katolicka w krótkich naukach dla osób świeckich.** Tamże.